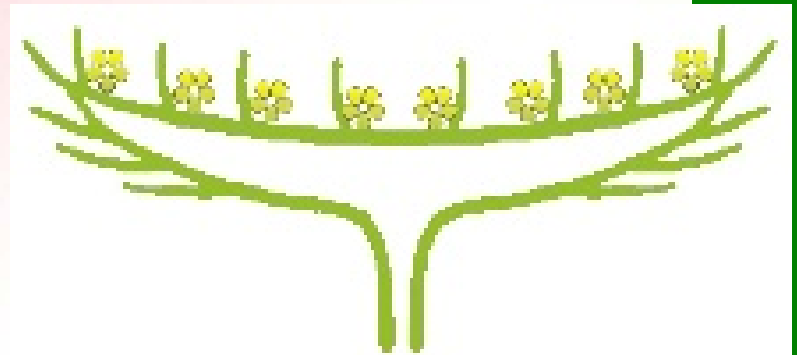

Hvězdicovité

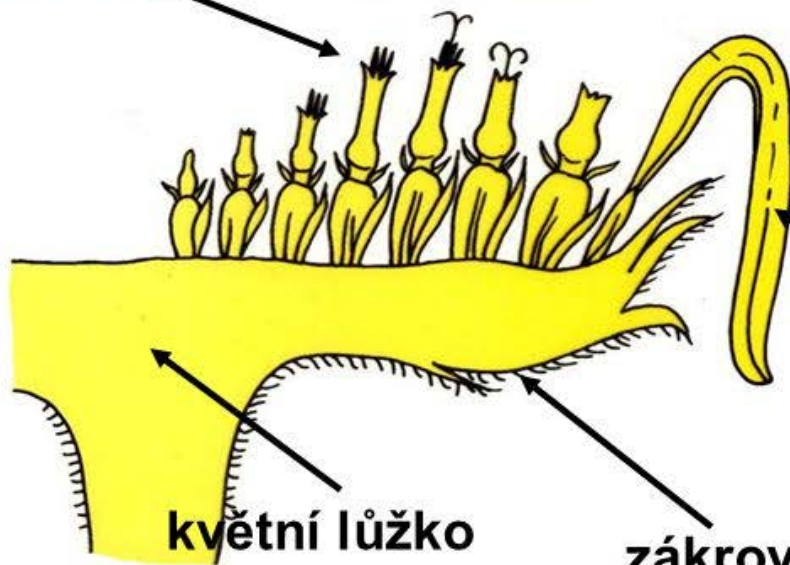
Asteraceae, Compositae

Květenství - úbor

úbor

trubkový květ

jazykový květ

jazykovitá
(slnečnica)

Charakteristika a rozšíření:

- Tvoří druhově nejpočetnější čeled' dvouděložných rostlin (asi 25 tis. druhů)
- Jsou rozšířeny po celém světě
- Stovky drobných květů skládají charakteristické **úbory podepřené zákrovem z listenů**
- Každý květ může vytvořit vlastní semeno

Květ

- Tvoří **trubkovité květy** středového terče a **jazykovité květy** paprsku (nazývané korunní plátky)
- Jazykovité květy lákají včely a další opylovače k úboru – terči květů
- Kalich bývá přeměněn v chmýr nebo zcela chybí
- **Tyčinek je 5** a svými prašníky srůstají v trubičku
- Pestík je dvouploidolistový, spodní semeník dozrává v **nažku často opatřenou chmýrem**

Odlišnosti

- Bodláky a pcháče nemají jazykovité květy okolo terče, ale mají jazykovité květy tvořící přímo terč
- Pampeliška a čekanka mají jen jazykovité květy a žádné trubkovité

Slunečnice roční

významná hospodářská rostlina (olejnina, přísada do mýdel a barev),
plané slunečnice dorůstají až 5 m a úbory mají až 30 cm v průměru

Sedmikráska chudobka

vytrvalá léčivka s listy v přízemní růžici; dorůstá asi 15 cm výšky; květní stvol je jednoúborový; rozšířena je po Evropě až po Kavkaz

Smetanka lékařská

vytrvalá bylina s růžicí hluboce vykrajovaných listů rostoucí v mírném pásu na celém světě; plodem je nažka s chmýrem; má **léčivé účinky**

Pcháč bělohlavý

Bodlákovitá silně ostnitá dvouletá rostlina až 150 cm vysoká s tlustou ojínělou lodyhou a přizemními růžicemi dlouze řapíkatých listů; na lodyze rostoucí listy se vzhůru zmenšují; úbory mají bílý zákrov

Lopuch plstnatý

Dvouletá bylina až 2 m vysoká s velkými plstnatými listy; trubkovité růžovofialové květy jsou obklopeny listy zákrovu, zakončenými háčkem; léčivé účinky má kořen

Chrupa polní

jednoletá bylina až 80 cm vysoká s tenkou rozvětvenou lodyhou; vnější modré květy jsou neplodné, prostřední květy jsou oboupohlavní; **léčivá** bylina (úbory)

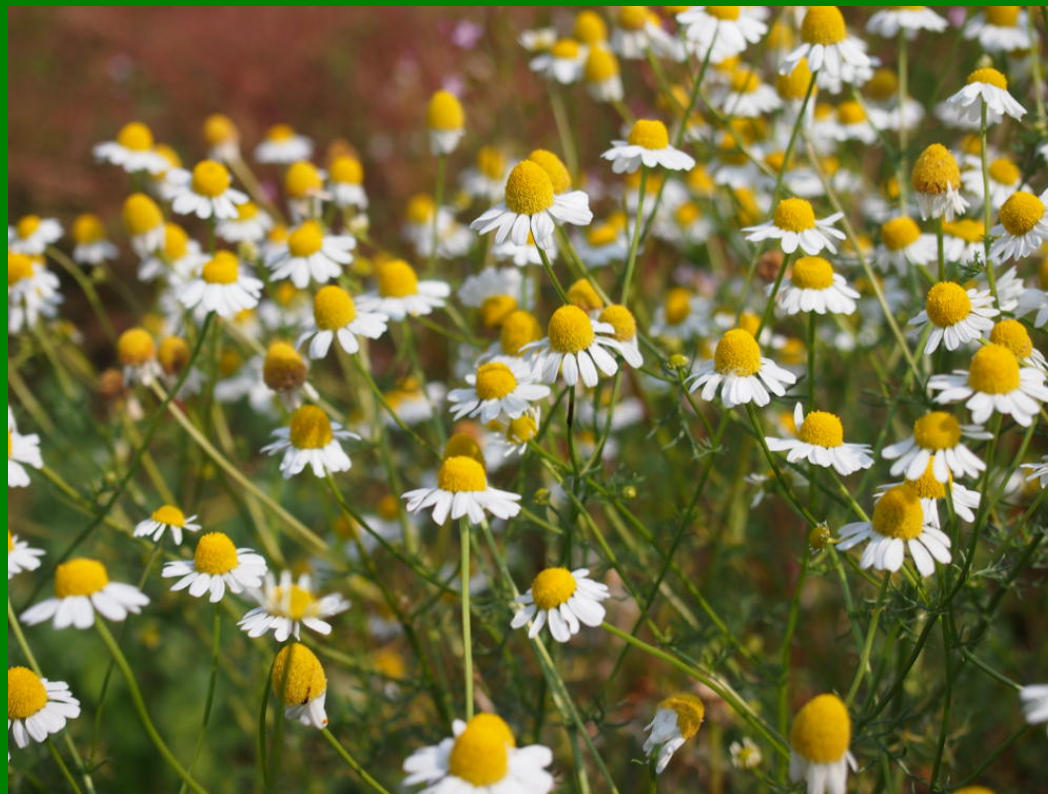

Heřmánek pravý

roční bylina s dvakrát zpeřenými listy, které rostou z bohatě větvené lodyhy; květy připomínají kopretinu; v lékařství je znám svými **protiplísňovými a protizánětlivými účinky**; je nejpoužívanější léčivou bylinou v Evropě

Heřmáněk pravý

Čekanka obecná

vytrvalá bylina rostoucí v celé Evropě, na severu Asie a Afriky; až 1,5 m vysoká, s přímou, rozvětvenou lodyhou, která nese řapíkaté listy chobotnatě zubaté; upražené kořeny slouží jako náhrada kávy (cikorka)

Jestřábník hladký

drobná vytrvalá bylina asi 15 cm vysoká, rostoucí po celé Evropě, severní Africe a západní Asii; rostlina má léčivé účinky

Kopretina bílá

vytrvalá až 80 cm vysoká bylina; stonek přímý s přízemními řapíkatými listy, které jsou výše objímkavé a v horní části přisedlé, kopist'ovité až kopinaté, pilovité

Podběl lékařský

Víceletá asi 15 cm vysoká bylina s **léčivými účinky**; řapíkaté srdčité přízemní listy se vyvíjejí až po odkvětu; roste v celé Evropě, v Asii a severní Africe;

Pupava bezlodyžná

nízká vytrvalá bylina s listy v přízemní růžici; bílé zákrovní listeny se ve vlhku nasáknou vodou, ohýbají se a vytvářejí stříšku; léčivé účinky má kořen

Devětsil lékařský

Vratič obecný

Droga vratiče působí prudce až toxicky. Silice z květů ve formě usušeného prášku byla užívána jako **prostředek proti různým parazitům** jako blechy, vši, roupy aj. Také odpuzuje hmyz. Používá se hlavně ve formě koupele a masti jako silný **antibiotický prostředek na nehojící se rány**, stejně tak může mít významné **protirevmatické účinky**. Při vnitřním použití může vyvolat překrvení břišních orgánů, větší dávky způsobují závratě a křeče. Mělo by se tedy dbát na správné dávkování, velké dávky mohou působit velmi nebezpečně.

OKRASNÉ ROSTLINY

astra

aksamitník (afrikán)

jiřina

ostálka (cínie)

Jak se nazývá květenství hvězdnicovitých?

- Jehněda
- Hrozen
- Hlávka
- Úbor

Květenství hvězdnicovitých se
nazývá úbor

Jaké druhy květů obsahuje většinou květenství?

- Jen trubkovité květy
- Jen jazykovité květy
- Trubkovité i jazykovité květy

Květenství většinou obsahuje
trubkovité a jazykovité květy

Kolik má květ tyčinek?

- Tři
- Pět
- Šest
- Sedm

Květ má pět srostlých tyčinek

V co dozrává spodní semeník?

v

- peckovici
- nažku
- struk
- tvrdku

Semeník dozrává
v nažku

Která z rostlin mezi hvězdnicovité nepatří?

- Slunečnice roční
- Chrupa polní
- Lilie zlatohlávek
- Sedmikráska obecná

Mezi hvězdnicovité nepatří
lilek zlatohlávek

Rmen barvířský

Prha (arnika) chlumní

Čekanka obecná

Pupava bezlodyžná

Locika kompasová

Podběl lékařský

Zlatobýl (celík) obrovský

Kopretina bílá

Jestřábník hladký

Heřmánek pravý

Chropa polní

Pcháč bělohlavý

Smetanka lékařská

Lopuch plstnatý

Oman srstnatý

Zpracovala: Jana Piglová, G5.A

fotografie: Mgr. Petr Kocián,
[www. kvetenacr.cz](http://www.kvetenacr.cz)

Fotografie použity s laskavým svolením autora

